

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Vygruppen AS

For 2021

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger storinnkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens § 5. Bedrifts-/virksomhetsmedlemmer i Etisk handel Norge rapporterer på arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfyller åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten, ifølge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for etisk handel utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Gro Bakstad, Konsernsjef Vygruppen**

Bærekraft er en sentral og integrert del av Vygruppens virksomhet, og tydelig forankret i vår strategi. I arbeidet med bærekraft er rollen som ansvarlig innkjøper viktig, og vi spesifiserer krav til grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter, miljø og kvalitet i våre anskaffelser. Innkjøpsstrategien for Vygruppen inkluderer eget mål om bærekraft. I dette ligger blant annet at vi skal være en pådriver for ivaretagelse av bærekraft i hele anskaffelsesprosessen; fra behovsanalyser til kontraktsoppfølging.

Vi har satt en minimumsstandard gjennom «Vygruppens etiske krav til leverandører» som legges til grunn for alle anskaffelser og resulterende kontrakter. Disse stadfester blant annet at leverandørene skal ivareta grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter i sin virksomhet, og er nylig oppdatert for å reflektere OECDs metode for aktsomhetsvurderinger og krav i den kommende Åpenhetsloven. Hvert år gjennomfører vi risikoanalyser basert på konsernets og forretningsområdenes innkjøpsplaner, og gjør tiltak ut ifra risikonivå. I det kommende året vil vi fokusere på oppfølgings- og forbedringstiltak samt sikre etterlevelse av den nye Åpenhetsloven.

Som medlem av Etisk handel Norge får vi tilgang på rådgivning og verktøy som gjør at vi kan utvikle oss innen bærekraftsområdet. Medlemskapet er også et tydelig signal til våre samarbeidspartnere og leverandører at vi er vårt ansvar bevisst og setter etisk handel høyt på agendaen.

Om virksomheten:

Navn:

Vygruppen AS

Antall ansatte:

12 450

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

10 000 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

41

Hvilke varer som omfattes:

PCer, nettbrett og HW-tilbehør, busser, leie av biler, dekk, vedlikeholdstjenester, drifts- og vedlikeholdsmateriell, kjemi til fjerning av grafitti, drivstoff/HVO, renholdsmaskiner, print og distribusjon av avviksinformasjon, blomster, firmagaver, renholdstjenester, uniformer, uniformssko, kontorrekvisita, hygienerekvisita, sengetøy og håndklær, gave- og profileringsartikler, kontormøbler, kaffe- og drikkeautomater (inkl. drikke), ryggsekker.

Det stilles etiske og sosiale krav i alle anskaffelser, men bare de som gjelder varer (eller tjenester hvor varer inngår) anskaffet i 2021, eller der det er gjennomført oppfølging av de etiske kravene, er medtatt i rapporteringen. Anskaffelser gjennomført av Vygruppen, inkludert Vy Tåg AB og Vy buss AS, er inkludert i rapporteringen, da Konserninnekjøp i Vygruppen bistår også i disse anskaffelsene.

Antall leverandører:

45

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

2 571 100 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Maren Grevstad Pettersen

Stilling: Innkjøpsrådgiver bærekraft

Epost: maren.grevstad.pettersen@vy.no

Telefon: 41561433

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2016

“Vi ønsker ikke at vår forretning skal gå på bekostning av andre mennesker eller deres miljø, og er opptatt av å sette tydelige krav for å sikre en bærekraftig verdikjede”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Revidere metodikk for årlig risikovurdering av bærekraftsaspekter (inkluderer etisk handel) i avtaleporteføljen, samt gjennomføre første risikokartlegging	Gjennomført.
Videreutvikle handlingsplan for oppfølging av sosiale og etiske krav i verdikjeden, inkludert rapportering	Arbeid påbegynt, fortsetter i 2022. Må ta opp i seg metodikk for aktsomhetsvurderinger i større grad.
Revidere Vygruppens etiske krav til leverandører	Gjennomført. Reviderte etiske krav skal opp i Konsernledelsen 1.mars 2022
Etablere bærekraft som en del av kategoriarbeidet i konsernet	Utsatt til 2022/2023. Piloten for kategoriarbeidet er ikke ferdigstilt.
Delta i interne og eksterne fora, og øke samhandling om bærekraft som tema i konsernet	Innkjøpsrådgiver bærekraft har deltatt i et prosjekt om aktsomhetsvurderinger i offentlige tekstilanskaffelser, i regi av OECD. Det er opprettet samarbeid med nyansatt bærekraftsansvarlig i konsernet om blant annet bærekraftsstrategi og prioriteringer innen bærekraftsarbeidet.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Innta aktsomhetsvurderinger som metode i verktøy/metodikk for risikokartlegging
Gjennomføre aktsomhetsvurderinger på avtaleområder med høy risiko
Tilpasse rapportering til krav i kommende Åpenhetslov
Videreutvikle handlingsplan for oppfølging av sosiale og etiske krav med konkrete aktiviteter og tiltak
Inkludere bærekraft som funksjonelle krav/kriterier i anskaffelse av nytt innkjøps- og kontraktssystem
Informere internt og eksternt om reviderte etiske krav når disse er godkjent av Konsernledelsen

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Vygruppen har vedtatt styrende dokumenter som angir hvilken praksis som skal legges til grunn for arbeidet med etisk handel. Hensynet til blant annet sosiale og etiske krav, miljø og universell utforming skal vektlegges ved anskaffelser. Policyen gjelder alle virksomhetene i konsernet og er vedtatt av konserndirektøren.

Ny innkjøpsstrategi for Vygruppen ble vedtatt i 2021. Innkjøpsstrategien inneholder et eget mål om bærekraft, og arbeidet med etisk handel i anskaffelsesprosesser er identifisert med egne utviklingstiltak under dette målet.

Det er gjennomført en vesentlighets- og interessentanalyse for hele Vygruppen. Bærekraft i verdikjeden er identifisert som et område av betydning.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Det er utarbeidet en plan for oppfølging av kontrakter som er vurdert med høy risiko for brudd på etiske krav. Planen ble utarbeidet i midten av året, og tiltakene er til dels gjennomført.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Arbeidet med etisk handel rapporteres i Vygruppens års- og bærekraftsrapport. Det rapporteres også om status for bærekraftsarbeidet i virksomheten en gang i året i egen sak til eier (Samferdselsdepartementet), og som egen sak i konsernstyret.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Ansaret for etisk handel er lagt til Vygruppens innkjøpsdirektør.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Innkjøpsrådgiver bærekraft har det daglige ansvaret for arbeidet med etisk handel, og rapporterer til Innkjøpsdirektør. Hver enkelt innkjøpsrådgiver har ansvaret for å sikre at etisk handel settes på agendaen i relevante anskaffelser, og innkjøpsrådgiver bærekraft bistår ved behov. I anskaffelser der risikonivået vurderes som høyt jobber innkjøpsrådgiver og innkjøpsrådgiver bærekraft tett sammen om bærekraftsaspekter i hele anskaffelsesprosessen. Innkjøpsrådgiver bærekraft har spesifikt ansvar for å ivareta/innarbeide bærekraft i systemer, rutiner og anskaffelsesprosesser.

Innkjøpsavdelingen samarbeider også med konserncontrollerne og bærekraftssjef i virksomheten i forbindelse med rapportering, eller annet relevant arbeid. Ved oppfølging av avtaler med høy risiko er det også samarbeid med de ulike forretningsområdene der dette er relevant. Slike prosesser er viktig for å sikre tverrfaglig involvering i arbeidet med etisk handel.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Det ble høsten 2021 arrangert et halvdags internkurs i etisk handel for alle ansatte i Konserninnekjøp, inkludert ansatte i juridisk avdeling i Vygruppen og bærekraftssjef. Kurset ble gjennomført av Etisk handel Norge. Kurset ble gjennomført med den hensikt å etablere et basisnivå om etisk handel for alle rådgiverne som en del av det generelle arbeidet med kompetanseheving i avdelingen. Innkjøpsrådgiver bærekraft har deltatt på kurs om OECDs metode for aktsomhetsvurderinger i regi av OECDs kontaktpunkt.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Generell veiledning om praktisering av Åpenhetsloven og gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Metodikk for risikokartlegging av avtaleporteføljen ble videreutviklet i 2021. Risikokartleggingen tar for seg gjeldende avtaleområder, og dermed også eventuelt kommende anskaffelser innen avtaleområdene. Ved anskaffelser innen nye avtaleområder legges disse til i risikokartleggingen. For etisk handel er det først og fremst DFØ sin høyrisikoliste som legges til grunn. Om produktkategorien som skal anskaffes ikke finnes på denne listen anbefales det å se til andre kilder, som CSR Risk Check (<https://www.mvorisicochecker.nl/en>), responsible sourcing tool og ITUC sin oversikt over arbeidstakerrettigheter i ulike land.

I risikokartleggingen legges også andre faktorer til grunn, som avtaleområdets budsjettmessige størrelse, forhold ved leverandørmarkedet og om varen/tjenesten er kritisk for Vy. Risiko for brudd på menneskerettigheter sett opp mot disse forholdene gir en risikoscore og en risikokategori (grønn, gul og rød), og indikasjon på hvilke avtaler/anskaffelser vi skal prioritere for videre tiltak. For anskaffelser/avtaler innen områder som havner i rødt skal det gjennomføres en grundigere risikoanalyse i forbindelse med anskaffelser og kontraktsoppfølging. Dette kan også være relevant for flere anskaffelser/avtaler innen gul kategori, men vi er i prosess med å definere nivå for videre tiltak. For anskaffelser/avtaler innen rød kategori planlegger vi å benytte Etisk handel sitt nye risikostyringsverktøy for grundigere risikokartlegging der relevant. Aktsomhetsvurderingsmetodikk må også tydeligere innarbeides i våre risikoanalyser/metodikk.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Uniformer	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
PCer og nettbrett	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Buss (flere enkeltanskaffelser)	Engangskjøp	7	Nei	Nei	Ja
Vedlikeholdsmateriell	Rammeavtale	2	Nei	Nei	Ja
Vedlikeholdstjenester	Rammeavtale	8	Nei	Nei	Ja

Sengetøy og håndklær (oppfølging)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
-----------------------------------	-------------	---	----	-----	----

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Egen mal for kontraktsvilkår (etiske krav til leverandører). Vi har ikke en egen mal for kvalifikasjonskrav, men denne tilpasses ut ifra hva som skal anskaffes og har her hentet inspirasjon fra andre (Etisk handel, DFØ, andre oppdragsgivere).

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Uniform, kontorrekvisita, hygienerekvisita, sengetøy og håndklær, gave- og profileringsartikler, kontormøbler, kaffe- og drikkeautomater (inkl. drikke), ryggsekker, blomster.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Bruk av egenrapporteringsskjema, oppfølgingssamtale/møte, presentasjon av arbeidet fra leverandør og innhenting av rapporter.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

11

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Oppfølging av de sosiale og etiske kravene (for etisk handel) gjøres i varierende grad. Vi ser at det er et behov for å forbedre arbeidet med å sikre overholdelse av etiske og sosiale krav knyttet til varekjøp, dette er et arbeid som er påbegynt i 2021, og som må videreutvikles i 2022. Det må også ses i sammenheng med krav til aktsomhetsvurderinger og ny Åpenhetslov.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Oppfølging av krav til leveranse	Sikre at krav til etisk handel følges	Leverandører
Gjennomgang av status og tiltak	Sikre forståelse og gjennomføring	Styring og ledelse
Informasjon om arbeid med bærekraft i innkjøpsprosesser, med uniformsavtale som case.	Gi en kortfattet innføring i og oppnå interesse for arbeidet hos en variert målgruppe.	Ledere i hele Vy-konsernet

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Kommunikasjon internt gjøres i hovedsak direkte mot den delen av virksomheten som gjennomfører anskaffelsene, og primært via de tverrfaglige anskaffelsesteamene. Konsernets innkjøpsfunksjon og retningslinjer for anskaffelser setter krav til etisk handel. Det informeres om status for bærekraftsarbeidet, inkludert etisk handel, i virksomheten en gang i året i konsernstyret. I 2021 deltok også innkjøpsrådgiver bærekraft på ledersamling for alle ledere i Vy-konsernet og informerte på stand om arbeidet med bærekraft i innkjøpsprosesser, og der uniformsavtalen ble benyttet som illustrerende case. Her deltok ca. 350 ledere.

Konserninnkjøp har også identifisert områder i forretningen der bærekraft i leverandørkjeden i mindre grad blir ivarettatt og har tatt en proaktiv rolle for å få løftet fokus på bærekraft i disse forretningsområdene.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Vygruppen rapporterer eksternt om krav og status i sin års- og bærekraftsrapport. Rapporten publiseres på Vy.no. Bærekraft blir behandlet i årlig rapport til Staten ved Samferdselsdepartementet.

Kontakt:

Vygruppen AS

Maren Grevstad Pettersen

maren.grevstad.pettersen@vy.no

41561433